

1980-1268

TBMM
Kütüphanesi

Türkiye’de Anayasalar

MİLLÎ
EGEMENLİK
YILI
2005

EGEMENLİK KAYITSIZ ŞARTSIZ MİLLETİNDİR

Türkiye’de Anayasalar

TBMM
Kütüphanesi

Yer : 1980-1268
Yıl :
Cilt :
Ksm :
Kop :
Dmbs : *200606750*

EGEMENLİK KAYITSIZ ŞARTSIZ MİLLETİNDİR

TBMM Basın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı
Tanıtım Kitapları Serisi: 12

Yayın Yönetmeni
Feridun KEŞİR

Yayın Danışmanı
Kemal ÖZTÜRK

Editör
Ömer EKŞİ

Son Kontrol
TBMM Kanunlar ve Kararlar Daire Başkanlığı

Tasarım ve Uygulama
On Ajans

Yayın Adresi
TBMM Basın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü
Bakanlıklar – Ankara

İletişim
Tel : 0312. 420 68 85
Faks : 0312. 420 68 86
www.tbmm.gov.tr
e-mail: bashildb@tbmm.gov.tr

Baskı
TBMM Basımevi
Mayıs-2005

ÖNSÖZ

Türkiye Büyük Millet Meclisimizin 23 Nisan 1920'deki açılışından bu yana 85 yıl geçti.

85 yıl önce bu ülkenin kurucusu kahramanlarımızın yürüyüşleri kuşaktan kuşağa aktarılarak devam ediyor.

Şimdi büyük Türkiye, özgür Türkiye hayalimiz için bizler yürüyoruz. Büyük önder Mustafa Kemal Atatürk ve arkadaşlarından devraldığımız bağımsız Türkiye bayrağını en yüksekte tutarak azimle ilerliyoruz. Meclisimizin 85. yaşını görkemli bir şekilde kutlamak için 2005 yılını "Milli Egemenlik yılı" ilan ettik.

Bu Yılı Milli Egemenlik Yılı ilan etmemizin ve geniş kutlama programları hazırlamamızın temel amacı; milli irade, demokrasi ve özgürlük kavramlarını toplumun her kesimine, hatta her bireye yaymaktır. Böylece, gururla sahip olduğumuz Meclisimiz daha iyi tanınmış, demokrasi kültürümüz gelişmiş, vatandaşlık bilincimiz güçlenmiş olacaktır.

Ayrıca bu yılda, toplumsal barışı sağlamak, yeni diyalog yolları üretmek ve sorunlarımızı çözmek için ortak zemin oluşturmak istiyoruz.

Bu yıl münasebetiyle ayrıca çok geniş çerçeveli bir yayın hazırlığı yaptık. Söz konusu kitaplarımız Meclis uzmanları tarafından hazırlanmış ve sizlerin ilgisine sunulmuştur. Eserlerin; Meclisimizin, milletvekillerimizin, parlamenter sistemin ve demokrasimizin daha iyi tanıtılmasını sağlayacağını umuyoruz.

Saygılarımla

Bülent Arınç
TBMM Başkanı

İ Ç İ N D E K İ L E R - 2006-6750

1876 Anayasası	7
1921 Anayasası	9
1924 Anayasası	11
1961 Anayasası	12
1982 Anayasası	14

— { صورت منبه خط همايون } —

- ﴿ وزير معاليه ميرم مدحت پاشا ﴾
﴿ دولت عليه مزك بر زمانلردنبرو قوتنه عارض ﴾
﴿ اولان تدنيات غوائل خارجه دن زباده داخله ﴾
﴿ اداره امورده طريق مستقيمن انحراف اولمشندن ﴾
﴿ وتبعه لك حكومت متبوعه زندن امنيتلر ينه ﴾
﴿ كفالت ابده جك اسبابك مائل انحطاط اولمشندن ﴾
﴿ نشأت بتمكله والدما جدم مرحوم عبدالحميد خان ﴾
﴿ مقدمه اصلاحات واحكام مقدسه شرع شريفه ﴾
﴿ موافق اوله رقي عمومك امنيت جان و مال و عرض ﴾
﴿ و ناموسنى ملن اولق اوزده تنظيمات خطنى اعلان ﴾
﴿ ايتشيدى ايشته بوكونه قدر دائره امتينده اوله رقي ﴾
﴿ بشاد يغمز اول اولمته استنادا بروجده سر بستي ﴾
﴿ تماطلى ايدبلان افكار و آراء لك نمرة سى اولق اوزده ﴾
﴿ بوكون اشبو قانون اساسى وضع و اعلانه ﴾
﴿ موقفيتنر تنظيمات مذكور لك آثار خيريه سى ﴾
﴿ جله سندن اولغه مرحوم مشارالهمك نامى ﴾
﴿ و موقفيتلرين اشبو يوم مسعوده بالخاصه ايراد ﴾
- ﴿ و كندولر ينى محيى دولت عنوانيه ياد ايلرم ﴾
﴿ تنظيماتك اوان ناسيسى زمانمرك استعداد ﴾
﴿ و البجا آتته موافق اولسه ايدى شمدى نشر ايتديگم ﴾
﴿ قانون اساسى احكامنى مرحوم مشارالهمك ﴾
﴿ اولوقت ناسيسى واجرا ايتش اوله جفته شبهه ﴾
﴿ قلغز لكن جناب حق ملتزك نامى سعادتمالنه ﴾
﴿ ضامن اولان بويه برتبعه مسعوده بى عهد ﴾
﴿ سلطنتزه تطبيق ايتش اولديغندن بوكا ﴾
﴿ دلالتدن طولانى جناب حق عظيم حد و تشكر ﴾
﴿ ايلرم دولت عليه مزك احوال داخله سنجه ﴾
﴿ بالاطم واقم اولان تغيرات و مناسبات خارجه سنجه ﴾
﴿ حصوله كلان توسعات جهتيه شكل اداره ﴾
﴿ حكومتك كفايتسزلكى بداعت درجده سته ﴾
﴿ وارد يفتدن و رزم اقصاى مقاصد من ملك و ملتزك ﴾
﴿ ثروت طبيعیه و قابليت فطريه سندن شمدى به ﴾
﴿ قدر حقيه استفاده به ممانعت ايند اسبابك ﴾
﴿ ازاله سيله صنوف تبعه لك طريق رفقاينه مصدا ﴾
﴿ و معاونا ايلروللرى قضيه خيريه سندن صبارت ﴾
﴿ بولديغندن يوم مقصده وصول همچون حكومتبه ﴾
﴿ بقاعده ساله و منتظبه لك اتحادى اقتضا ﴾

1876, Hatt-ı Humayun: İlk Kanun-ı Esasî, özel bir kurul tarafından hazırlanarak II. Abdülhamit Han tarafından ilân edilmiştir.

1876: Mithat Paşa, Kanun-i Esasî'yi halka anlatıyor

1876 Anayasası

30 Mayıs 1876 tarihinde Sultan Abdülaziz'i bir hükümet darbesi ile tahttan indiren bir grup yönetici (Mithat Paşa, Serasker Avni Paşa, Süleyman Paşa vs), padişahlık makamına, en kısa sürede anayasa sözü veren IV. Murat'ı geçirdi. Fakat, saltanatının daha ilk haftalarında akli dengesi bozuk olduğu söylenen IV. Murat da padişahlıktan azledildi. Onun yerine, 1 Eylül 1876 tarihinde tahta çıkartılan kardeşi II. Abdülhamit, saltanat karşılığında verdiği sözü tutarak 7 Ekim 1876'da anayasa hazırlıklarını başlattı. Kanun-i Esasi adını alacak olan anayasanın taslağını hazırlamak üzere, Mithat Paşa başkanlığında 28 kişiden oluşan bir komisyon oluşturuldu. Komisyonun aldığı ilk kararlardan biri, Mebuslar Meclisi ile Ayan Meclisi'nden oluşacak bir "Meclis-i Umumi" kurulması oldu. 7 Kasım'da da bir alt komisyon oluşturuldu. Bu alt komisyonun çalışmaları sonucu oluşturulan anayasa metni, 23 Aralık 1876 tarihinde ilan edildi.

1830 Belçika Anayasası'nın örnek alındığı ve 119 maddeden oluşan Kanuni Esas-i'nin ilk beş maddesi, padişahın haklarını sayan ve tanımlayan maddelerdi. Osmanlı hükümdarlığı, halifeliği de korunan Osmanlı hanedanının en yaşlı üyesine ait olacaktı. (2, 3 ve 4'üncü maddeler). Beşinci maddeye göre padişah yaptıklarından kimseye karşı sorumlu değildi. Bakanların (heyet-i vükela) atanması ve azledilmesi, para bastırılması, hutbelerde adının söylenmesi, yabancı devletlerle andlaşma imzalanması, savaş ve barış ilanı, şeriat hükümlerinin uygulanmasının gözetilmesi, kanunlar gereğince verilmiş cezaların hafifletilmesi ya da affedilmesi, parlamentoyu toplamak ya da dağıtmak ve temsilci seçimi için gerekli hazırlıkları yapmak padişahın tekelindeydi (Madde 7).

Sekizinci madde de Osmanlı devletinin uyuğunda bulunan kişilerin tümüne "Osmanlı" denileceği; dokuzuncu maddede Osmanlılar'ın hepsinin, başkalarının özgürlüklerine müdahale etmemek koşuluyla, kişisel özgürlüğe sahip oldukları belirtiliyordu. Anayasa'ya göre devletin resmi dini İslam'dı (Madde 11); kamu düzenine ya da genel ahlaka aykırı davranmadığı sürece, Osmanlı sınırları içinde yaşayan herkes din özgürlüğüne sahipti.

Yine Kanun-i Esasi'de kanun önünde tüm Osmanlılar'ın eşit olduğu; vatana karşı herkesin aynı hak ve ödevlere sahip bulunduğu; devletin resmi dilinin Osmanlı Türkçesi olduğu; vergilerin mükellefin gücüne göre sağlanacağı; özel mülkiyete kamu araçları dışında ve yeterli bir tazminat ödenmeden el konamayacağı; mesken dokunulmazlığı; işkence ve kötü muamelenin yasak olduğu; hakimlerin azlolunamayacakları; yargılamaların aleni olacağı; mahkemelere bir müdahalenin yapılamayacağı; sadrazam, şeyhülislam ve diğer bakanların padişah tarafından atanacağı belirtiliyordu.

Kanun-i Esasi'nin öngördüğü Meclis (Meclis-i Umumi) 19 Mart 1877'de padişahın konuşmasıyla açıldı. Meclis'te 69 Müslüman ve 46 Müslüman olmayan mebus vardı ve Kanun-i Esasiye göre mebuslar padişaha bağlılık yemini etmek zorundaydı. Meclis'in ömrü kısa oldu; 13 Şubat 1878'de, Abdülhamit, Kanuni Esasi'ye dayanarak, Meclis-i Umumi'yi tatil etti. II. Meşrutiyet'in ilanından sonra, 10 Temmuz 1908 tarihinde Meclis-i Mebusan tekrar toplantıya çağrıldı. 1876 Kanuni Esasis-i'nde yapılması gereken değişiklikleri belirlemek üzere bir komisyon oluşturuldu. Bu komisyonun hazırladığı metin 8 Ağustos 1909 kabul edildi. Bu tarihten sonra Anayasa'da sonuncusu 21 Mart 1918'de olmak üzere 6 değişiklik daha yapıldı.

Meclis-i Umumi, Meclis-i Mebusan ve Meclis-i Ayan adında ikili bir yapıya sahipti. Meclisin tüm üyeleri kendi meclislerinin kurallarını çiğnemedikçe düşüncelerini söylemekte ve oylamaya katılmakta özgürdüler. Bu eylemlerinden dolayı haklarında kovuşturma açılamazdı. Her iki Mecliste de, üyelerin yarısından bir fazlası bulunmadıkça oturum açılamazdı. Tüm konuşmalar Osmanlı Türkçesi ile yapılır, duruma göre açık ya da gizli oylama yapılabilirdi. Her iki Meclisçe kabul edilen kanunlar padişaha sunulmadan önce vekiller ve sadrazamca onaylanırdı.

Ayan Meclisi üyeleri, Mebusan Meclisi üyelerinin üçte birini aşmamak koşuluyla, doğrudan padişah tarafından atanırdı. Ayan Meclisi'ne seçilmek için kamunun güvenini kazanmış olmak, devlet hizmetinde başarı göstermek, tanınmış ve 40 yaşından aşağı olmamak gerekliydi. Üyeler yaşam boyu atanır, ancak kendi istekleriyle başka göreve geçmek için istifa edebilirlerdi. Mebusan Meclisi'nin üye sayısı, Osmanlı uyuğundaki her 50 bin erkeğe bir üye olmak üzere saptanıyordu. Bunlar özel bir kanun gereğince gizli oyla seçilirlerdi. Kanun-i Esasi, seçimlerin dört yılda bir

yapılmasını öngörüyordu ve seçimlerde yalnızca erkekler oy kullanabiliyordu.

1921 Anayasası

23 Nisan 1920 tarihinde açılan Türkiye Büyük Millet Meclisi, açılışından yaklaşık beş ay sonra anayasa çalışmalarına resmen başladı. Meclis, o zamanki adıyla İcra Vekilleri Heyeti, yani hükümetin hazırladığı anayasa tasarısını (Teşkilat-ı Esasiye Kanunu Layihası) 18 Eylül 1920 tarihinde gündemine aldı. Bu tarihte, anayasa tasarısı Genel Kurul'a sunuldu ve tasarı özel bir komisyona havale edildi. Komisyonun, yaklaşık iki aylık çalışmasından sonra (18 Kasım) oluşan metin üzerinde başlayan Meclis görüşmeleri 20 Ocak 1921 tarihinde sonuçlanarak kabul edildi.

O zamanki adıyla Teşkilat-ı Esasiye Kanunu olan 1921 Anayasası, olağan yasama usulüne göre müzakere edilerek kabul edildi. Demokratik esaslar çerçevesinde hazırlanan 1921 Anayasası, özel yöntemler ve kabul yeter sayısı gözetilmeden kabul edildi. Bu durum, TBMM'nin o tarihlerde olağanüstü yetkileri haiz bir tür kurucu meclis işlevi görmesinden kaynaklandı.

Türkiye Büyük Millet Meclisi 1921 Anayasası'nı yürürlüğe sokarken, o tarihlerde henüz varlığını sürdüren Osmanlı Anayasası da (Kanun-i Esasi) İstanbul'da geçerliliğini korumaktaydı. TBMM, Osmanlı Anayasası'nı açıkça yok saymadı. Tam aksine, Mustafa Kemal Atatürk, 30 Ocak 1921 tarihinde Sadrazam Tefvik Paşa'ya göndermiş olduğu bir mektupta, Kanun-i Esasi'nin 1921 Anayasası'na aykırı olmayan hükümlerinin geçerli olduğunu bildirdi. Ayrıca, bazı kanuni düzenlemelerde de Kanun-i Esasi'ye atıfta bulunuldu. Kanun-i Esasi ancak, 1924 Anayasası'nın 104'üncü maddesiyle yürürlükten kaldırıldı.

1921, Milletvekilleri Meclis kapısının önündeler

1921 tarihli Teşkilat-ı Esasiye Kanunu

cumhuriyet olduğunun üzerinde duruluyordu. İkinci maddede yasama ve yürütme yetkisinin Meclis'te olduğu (meclis hükümeti sistemi); üçüncü maddede ise Türkiye devletinin Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) tarafından yönetildiği ve adının Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümeti olduğu belirtiliyordu.

Ayrı bir hukuki varlık olarak yürütme organına gerek görülmemişti. Dokuzuncu madde ile Meclis Başkanı, bakanlar kurulunun da doğal başkanı sayılıyordu. Yine bu maddeyle, TBMM Başkanı'nın Meclis adına imza koyma ve vekiller heyetinin kararlarını onaylama yetkisi de vardı. Meclis adına yürütme işlevini üstlenecek olan vekiller heyetine ilişkin düzenleme ise yine dokuzuncu maddede geçiyordu. Anayasa, ileriki yıllarda birçok tartışmaya neden olacak ve fiilen uygulanabilirliği artık bulunmayan "şer'i hükümlerin uygulanması" işini de TBMM'nin görevleri arasında gösteriyordu (Madde 7). Devletin dini karakterine işaret eden bu düzenleme 1876 Anayasası'nın ilgili maddesinin tekrarı niteliğindedir.

Olağanüstü bir dönemin ihtiyaçlarını karşılamak ve mevcut iktidar boşluğunu doldurmak amacıyla hazırlanmış olan 1921 Anayasası 24 maddeden oluşuyordu ve bunların ilk dokuzu devletin dayandığı temel ilkelere yönelikti.

Anayasa'nın birinci maddesinde egemenliğin kayıtsız şartsız millete ait olduğu belirtilirken; halkın kaderini doğrudan doğruya ve fiili olarak belirlemeye hakkı olduğu söylenmek suretiyle, adı konmadan, yönetim usulünün

yararlandı. 20 Nisan 1924 tarihinde TBMM’de oy çokluğu ile kabul edilen yeni anayasa 105 maddeden oluşuyordu.

Türkiye’nin şu ana kadar en uzun ömürlü anayasası olan 1924 Anayasası, 36 yıl yürürlükte kaldı ve bütün unsurları ile o günün anayasa anlayış ve sistematigiine büyük ölçüde uyum sağlamaktaydı.

1924 Anayasası, devlet sistemini dayandırdığı esaslar bakımından bir önceki Anayasa’yı tekrarlamaktaydı (halkın egemenliği, cumhuriyet vs.). Anayasada yasama ve yürütme yetkisi Meclis’e verilirken, hükümetin, Meclis tarafından her zaman düşürülebileceği öngörülmekteydi. Buna karşılık hükümete Meclis’i feshetme yetkisi tanınmamıştı. Ancak, yürütme yetkisinin kullanımı Cumhurbaşkanı ve bakanlar kurulundaydı. Cumhurbaşkanı’nın Meclis tarafından bir yasama yılı için seçilmesi öngörülürken, Cumhurbaşkanı’na siyasal sorumsuzluk ve “karşı-imza” yetkisi de tanınıyordu. Hükümetin kuruluş yöntemi ve ortak sorumluluğu açısından da parlamenter esaslar öngörülmekteydi.

1924 Anayasası, kanun önünde eşitlikten kişi dokunulmazlığına, işkence, eziyet, angarya yasağından kişi özgürlüğüne, vicdan ve din özgürlüğünden düşünce ve ifade özgürlüğüne kadar tüm sivil ve siyasal hak ve özgürlükleri güvence altına almaktaydı. Yargı yetkisi millet adına bağımsız mahkemelere tanınırken, hakimlerin görevlerinde bağımsız oldukları belirtiliyordu.

Ekonomik ve sosyal haklar konusuna değinmeyen 1924 Anayasası, 1928, 1934 ve 1937 yıllarında bazı değişikliklere uğradı. 10 Nisan 1928 tarihindeki değişiklikte devletin dininin İslam olduğu yönündeki hüküm Anayasa’dan çıkartılarak, devletin laikleşmesinin önü açıldı. 5 Aralık 1934 tarihinde kadınlara seçme ve seçilme hakkı tanındı. 5 Şubat 1937 değişikliğinde ise, devletin “cumhuriyetçi, milliyetçi, halkçı, devletçi, inkılapçı ve laik” nitelikleri Anayasa’da yer aldı.

1961 Anayasası

27 Mayıs 1960 yılında yapılan askeri darbe, 1924 Anayasası’nın sonunu hazırladı. Kendilerini Milli Birlik Komitesi (MBK) diye takdim eden darbe yanlılarının ilk icraatı, bir grup hukukçu akademisyene hazırlattıkları bildiri ile girişimlerinin o tarihlerde halen yürürlükte olan 1924 Anayasası’na aykırı olmadığını halka duyurmak oldu. 12 Haziran’da ise, yine bir grup akademisyenin hazırladığı “Geçici Anayasa” yürürlüğe sokuldu.

Darbenin hemen ardından kapatılan Türkiye Büyük Millet Meclisi’nin yetkileri, Geçici Anayasaca, MBK’ya devredildi.

Kurucu Meclis'in hazırladığı anayasa metni, 9 Temmuz 1961 tarihinde sunulduğu halk oylaması sonucunda alınan % 61.17'lik oy oranıyla kabul edildi. İlk defa bir Kurucu Meclis tarafından hazırlanan ve ilk defa halk oylamasına sunulan 1961 Anayasası, içerik olarak da pek çok konuda yeniliklere sahipti.

Öncekilerden farklı olarak uzun ve çok ayrıntılı bir metin olan 1961 Anayasası, tipik bir parlamenter sistem öngörmektedir. Buna göre yasama ve denetim yetkisi TBMM'nin, yürütme yetkisi Meclis'in içinden çıkmakla birlikte Cumhurbaşkanı ve bakanlar kurulunun; yargı yetkisi ise bağımsız mahkemelerin görev alanı olarak belirleniyordu.

1961 Anayasası'nın dördüncü maddesinde, daha öncekilerde bulunmayan bir hüküm yer alıyordu: "Millet egemenliğini, Anayasanın koyduğu esaslara göre, yetkili organlar eliyle kullanır." Bu durum, parlamenter sistemin üstünlüğüne kayıt ve çekince olarak yorumlandı. Ayrıca, Cumhuriyetin nitelikleri arasına "hukuk devleti" ilkesi de eklendi ve Anayasa'nın bütününde bu ilkeye uygun hükümlere yer verildi. Yasama Organı'nın kanun biçimindeki işlemlerini denetlemek üzere Anayasa Mahkemesi kuruldu ve idari işlemlerin hukuka uygunluk denetimi ise idari yargıya verildi.

Yasama Organı Yeni Meclis iki meclisli olarak şekillendi: Millet Meclisi ve Cumhuriyet Senatosu. Güvenoyu ve gensoru mekanizmaları Millet Meclisi'nin yetki alanına bırakılmak suretiyle, Millet Meclisi'nin Cumhuriyet Senatosu'na karşı üstünlüğü sağlandı. 1961 Anayasası ile "demokratik siyasi hayatın vazgeçilmez unsurları" denilerek siyasi partiler anayasal güvenceye kavuşturuldu. Siyasi partileri kapatma yetkisi Anayasa Mahkemesi'ne verildi. Milli Güvenlik Kurulu (MGK) da ilk defa 1961 Anayasası ile devlet sistemi içerisine sokuldu.

Temel hak ve özgürlükler konusunda geniş bir yelpaze sunan 1961 Anayasası, aynı şekilde bunlara ilişkin detaylı sınırlar da öngörmektedir. Anayasa ayrıca, devlete pek çok konuda sosyal ödevler de yüklemekteydi. 12 Mart 1971 askeri muhtırasının ardından kapsamlı bir değişikliğe uğrayan 1961 Anayasası varlığını, 1980 askeri darbesine kadar devam ettirdi.

1982 Anayasası

1961 Anayasası'nın uzun ve ayrıntılı hükümleriyle kurulan mekanizmalar iyi işleyemedi. Egemenliğin çeşitli organlar arasında bölünmesi nedeniyle, kurumlar arasında uyumlu çalışma ortamı sağlanamıyordu. Siyasî ve sosyal istikrarsızlık, bunalımlara yol açtı. Sonuçta, ülke 12 Eylül 1980'de ikinci bir askeri darbeye karşılaştı. Anayasa askıya alındı, siyasî partiler kapatıldı. Siyaset adamlarının büyük bir bölümüne siyasî yasaklar getirildi.

12 Eylül 1980: Askeri Yönetim siyasi çalkantıların önünü kesmek için iktidarın yerini alıyor

Yönetime el koyan askerler güç, 1960'da olduğu gibi yeni bir anayasa için "Kurucu Meclis" oluşturdu. İki yıl içinde yeni anayasa hazırlandı ve 7 Kasım 1982'de halk oyuna sunuldu. Oylamaya katılma oranı % 91.27 idi. Sonuçta, 1982 Anayasası % 91.37 "Evet" oyu ile kabul edildi.

1982 Anayasası ile getirilen en büyük yenilik, tek meclis sistemine, yani cumhuriyet geleneğine geri dönülmesiydi. Yürütme biraz daha güçlendirildi. Özgürlüklerin sınırlandırılması konusunda yeni ve daha keskin ölçüler getirildi. Özerk kuruluşlara yeni statüler verildi. Bunlar dışında, 1982 Anayasası büyük bölümüyle 1961 Anayasası'na benzemektedir.

1982 Anayasası'nın yürürlüğe girmesinden sonra, ilk milletvekili seçimi, daha önce kapatılmış bulunan siyasî partilerin dışında, yeni kurulan Milliyetçi Demokrasi Partisi, Halkçı Parti ve Anavatan Partisinin katılımıyla 6 Kasım 1983'de yapıldı. Demokratik süreç yeniden başladı.

EGEMENLİK KAYITSIZ ŞARTSIZ MİLLETİNDİR